

ZARZĄDZENIE MINISTRA KULTURY I SZTUKI

z dnia 22 grudnia 1960 r.

w sprawie zasad ustalania wynagrodzeń i dokonywania rozliczeń za roboty konserwatorsko-zabytkowe wykonywane przez przedsiębiorstwo państwowe „Pracownie Konserwacji Zabytków”.

Na podstawie § 1 ust. 4 uchwały nr 502 Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1959 r. w sprawie zasad ustalania wynagrodzeń i dokonywania rozliczeń za roboty budowlano-montażowe (Monitor Polski z 1960 r. Nr 7, poz. 31) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zarządzenie reguluje zasady ustalania wynagrodzeń i dokonywania rozliczeń za roboty konserwatorsko-zabytkowe, których charakter odbiega od typowych robót budowlano-montażowych w budownictwie ogólnym, wykonywanych na rzecz jednostek państwowych, spółdzielczych i gospodarki nie uspołecznionej przez przedsiębiorstwo państwowe „Pracownie Konserwacji Zabytków”, zwane dalej „PKZ”, na podstawie umowy zawartej według ogólnych zasad umów o roboty budowlano-montażowe, stanowiących załącznik do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 14 kwietnia 1958 r. w sprawie umów o roboty budowlano-montażowe wykonywane przez przedsiębiorstwa państwowe (Monitor Polski z 1958 r. Nr 32, poz. 186 i z 1960 r. Nr 7, poz. 33) ze zmianami wynikającymi z niniejszego zarządzenia.

§ 2. Wynagrodzenie i rozliczenia za roboty rozpoczynane po dniu 31 grudnia 1960 r. powinny być ustalane i dokonywane według przepisów niniejszego zarządzenia.

§ 3. 1. Wynagrodzenie wykonawcy ustala się na podstawie:

- 1) kosztorysów umownych — w odniesieniu do robót określonych w ust. 2,
- 2) protokołów typowania robót i zestawienia orientacyjnego kosztu robót — w odniesieniu do robót określonych w ust. 5.

2. Wynagrodzenie wykonawcy na podstawie kosztorysów umownych ustala się w przypadkach, gdy koszt orientacyjny wszystkich rodzajów robót przekracza kwotę 200 tys. zł bądź gdy przybliżony koszt robót został ustalony na kwotę niższą niż 200 tys. zł, lecz zakres lub rodzaj robót wymaga opracowania pełnej dokumentacji, np. w odniesieniu do robót:

- 1) budowlanych — przy zmianach istniejących konstrukcji, gdy według wymagań prawa budowlanego zachodzi konieczność sporządzania dokumentacji,
- 2) instalacyjnych — przy zmianach wymagających zatwierdzonego projektu według obowiązujących przepisów.

3. Kosztorysy stanowiące podstawę do ustalenia wynagrodzeń (ust. 1 pkt 1) i dokonywania rozliczeń powinny być sporządzane według cen kalkulowanych na podstawie państwowych norm kosztorysowych oraz aktualnych cen materiałów, robocizny, usług i stawek narzutów, z uwzględnieniem miejscowych warunków budowy. Wysokość stawek narzutów i dodatku konserwatorsko-zabytkowego ustalają odrębne przepisy.

4. Wynagrodzenie według kosztorysów umownych oblicza się mnożąc ilość zamówionych i faktycznie wykonanych robót, wykazanych w technicznych jednostkach obmiaru, przez cenę jednostkową tych robót, ustaloną w kosztorysie umownym (kosztorys wykonawczy).

5. Wynagrodzenie za roboty, których koszt orientacyjny nie przekracza 200 tys. zł, z wyjątkiem przypadków podanych w ust. 2, określa się na podstawie:

- 1) opisu technicznego robót zawartego w protokole typowania robót, sporządzonym według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia, oraz
- 2) zestawienia orientacyjnego kosztu robót, sporządzonego według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do zarządzenia.

Protokół typowania robót i zestawienie orientacyjne kosztu robót zastępują dokumentację kosztorysową oraz określają górną granicę pieniężną, do której wykonawca może wykonać rzeczowy zakres zleconych robót.

§ 4. Jeżeli w czasie realizacji robót nastąpi zmiana obowiązujących cen kosztorysowych wskutek zmiany powszechnie obowiązujących cen materiałów, robocizny i usług lub stawek narzutów na normalywne koszty bezpośrednie, wynikające z tego tytułu różnice należy — począwszy od daty wprowadzenia zmian — uwzględnić w kosztorysach dodatkowych.

§ 5. Roboty dodatkowe oraz zamienne powodujące wyższą lub obniżkę wynagrodzenia, jeżeli zostały wykonane na podstawie pisemnego zamówienia, należy rozliczać na podstawie kosztorysów dodatkowych.

§ 6. 1. Poza wynagrodzeniem wynikającym z umowy wykonawca ma prawo do wynagrodzenia dodatkowego z tytułu:

- 1) robót dodatkowych zleconych przez zamawiającego,
- 2) zastosowania droższych materiałów, konstrukcji lub rozwiązań na zlecenie zamawiającego.

2. Ponadto wykonawca ma prawo do wynagrodzenia z tytułu kosztów dodatkowych, które nie zostały uwzględnione w kosztorysie umownym, a powstały w trakcie realizacji robót z przyczyn niezależnych od wykonawcy.

§ 7. 1. Zamawiającemu przysługuje prawo pomniejszenia wynagrodzenia wykonawcy z tytułu wykonania robót poniżej obowiązujących warunków technicznych lub wymagań wynikających z projektu i umowy.

2. Wynagrodzenie wykonawcy pomniejsza się również o wartość nieodpłatnie otrzymanych świadczeń i nie poniesionych kosztów ubezpieczeń społecznych w razie korzystania przy wykonywaniu robót z obowiązkowych lub dobrowolnych świadczeń ludności.

3. Jeżeli przy odbiorze robót stwierdzone zostaną wady możliwe do usunięcia i powstałe z winy wykonawcy, z wynagrodzenia wykonawcy potrąca się czasowo 200% wartości robót koniecznych do usunięcia wad albo — na żądanie zamawiającego — do 5% wynagrodzenia za kwestionowane roboty. Kwotę potrąconą rozlicza się po usunięciu wad.

§ 8. 1. Wykonawcy przysługuje prawo dokonywania rozliczeń jednorazowo fakturą końcową za całość robót danego obiektu.

2. W odniesieniu do obiektów lub robót małych i krótkotrwałych (np. o wartości do 50 tys. zł lub o cyklu produkcyjnym do 3 miesięcy) rozliczenie następuje w zasadzie jednorazowo fakturą końcową.

§ 9. 1. Rozliczenie za roboty konserwatorsko-zabytkowe należy przeprowadzać systemem faktur częściowych (z wyjątkiem przypadków wymienionych w § 8) i końcowych zgodnie z przepisami niniejszego zarządzenia.

2. Odrębnymi fakturami sporządzonymi w trybie przewidzianym dla obrotu towarowego i usług należy przeprowadzać rozliczenia z tytułu:

- 1) różnic cen materiałów — w razie wykonywania robót na rzecz jednostek spółdzielczych i nie uspołecznionych (§ 71 ust. 2 ogólnych zasad umów o roboty budowlano-montażowe, określonych w załączniku do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 14 kwietnia 1958 r. powołanego w § 1 niniejszego zarządzenia);
- 2) odstępowanych konstrukcji, materiałów oraz maszyn i urządzeń, a także usług świadczonych sobie przez strony;
- 3) odszkodowań umownych.

3. Ceny odstępowanych materiałów strony ustalają według obowiązujących w dniu odstępowania cenników i przepisów o ustalaniu cen na artykuły niepełnowartościowe (z rozbiórki), a w razie braku cenników — według zasad ustalania cen na wyroby nietypowe. Do ceny tej mogą być doliczone koszty zakupu, które wykonawca obowiązany jest ponosić w warunkach danej budowy, a które odstępujący poniesił przed odstąpieniem materiałów. Wysokość dodatku do ceny z tytułu kosztów zakupu strony ustalają:

- 1) w zakresie kosztów transportu — z uwzględnieniem obowiązujących taryf przewozowych i odległości dowozu do terenu budowy;
- 2) w zakresie kosztów zaopatrzenia i składowania — z uwzględnieniem stawek obowiązujących według zasad kosztorysowania oraz z uwzględnieniem ewentualnego podziału tych kosztów proporcjonalnie do faktycznego ich poniesienia przez zamawiającego i wykonawcę.

4. Przepisy ust. 3 stosuje się odpowiednio do maszyn, urządzeń i konstrukcji zaliczonych zgodnie z obowiązującymi przepisami do wartości produkcji budowlano-montażowej.

5. Jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, usługi są płatne po cenach cennikowych, a w ich braku — po cenie określonej zgodnie z przepisami ustalonymi przez jednostkę zwierzchnią świadczącego usługi.

§ 10. 1. Faktury częściowe należy wystawiać systemem narastającym na koniec każdego miesiąca na podstawie kosztorysów wykonawczych sporządzonych w oparciu o obmiar wykonanych robót. Tak sporządzona faktura podlega pokryciu w 100%.

2. Faktury częściowe za roboty, których wykonanie ze względu na proces technologiczny trwa dłużej niż 3 miesiące, można wystawiać na podstawie procentowego zaawansowania ustalonego na koniec każdego miesiąca, z tym że wypłata należności za wykonane roboty wynosi 90% ich wartości ustalonej według procentowego zaawansowania do czasu ukończenia tych robót i sporządzenia kosztorysu wykonawczego. Faktura ujmująca roboty objęte kosztorysem wykonawczym podlega pokryciu w 100%. Zakresy robót rozliczane fakturami częściowymi wystawianymi na podstawie procentowego zaawansowania powinny być uzgodnione z zamawiającym.

3. Do robót, o których mowa w ust. 2, zalicza się przykładowo: stuki, rzeźby, płaskorzeźby, sztukatorstwo artystyczne, malarstwo i złotnictwo artystyczne, metaloplastykę i blacharstwo artystyczne.

4. Suma faktur częściowych nie może przekraczać 90% wartości obiektu. Do czasu zaawansowania obiektu do 90% wartości zakończone i odebrane roboty należy rozliczać i po-

krywać w 100% bez względu na to, czy zostały wykonane przez generalnego wykonawcę, czy też przez podwykonawcę.

5. Odbiór częściowy jest odbiorem warunkowym, gdyż nie zmniejsza odpowiedzialności wykonawcy za jakość wykonanych robót do czasu upływu okresu gwarancyjnego.

6. Fakturę końcową sporządza wykonawca na podstawie protokołu końcowego odbioru robót. Podwykonawca sporządza fakturę końcową na podstawie osobnego protokołu końcowego odbioru po zakończeniu powierzonego mu zakresu robót i przedstawia ją generalnemu wykonawcy.

7. W fakturze końcowej należy potrącić kaucję gwarancyjną, z zachowaniem przepisów § 14 niniejszego zarządzenia oraz § 56 ogólnych zasad umów o roboty budowlano-montażowe, określonych w załączniku do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 14 kwietnia 1958 r. powołanego w § 1 niniejszego zarządzenia.

8. Wykonawca ma prawo refakturowania pełnej wartości konstrukcji stalowych i wielowymiarowych prefabrykowanych konstrukcji żelbetowych dostarczonych na plac budowy, jeżeli są one indywidualnie zaprojektowane dla danego obiektu. Opłaconą przez zamawiającego wartość dostarczonych konstrukcji należy potrącać sukcesywnie w wysokości odpowiadającej wartości wbudowanych konstrukcji w fakturach za wykonane roboty, do których zostały użyte.

§ 11. 1. Faktury oraz protokoły odbioru robót należy sporządzać według wzorów, wyjaśnień i wytycznych podanych w załącznikach nr 1 i nr 2 do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 29 grudnia 1959 r. w sprawie zasad ustalania wynagrodzeń i dokonywania rozliczeń za roboty budowlano-montażowe wykonywane przez przedsiębiorstwa państwowe (Monitor Polski z 1960 r. Nr 7, poz. 34).

2. Istotnymi składnikami faktury za roboty konserwatorsko-zabytkowe są dokumenty, na których podstawie została ona sporządzona, a mianowicie:

- 1) protokół odbioru robót,
- 2) kosztorys wykonawczy — w razie dokonywania rozliczeń na podstawie obmiaru robót.

Kosztorys wykonawczy może być zastąpiony deklaracją zgodności wykonanych robót pod względem ilości i wartości z kosztorysem umownym, sporządzoną według wzoru stanowiącego załącznik nr 4 do powołanego w ust. 1 zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 29 grudnia 1959 r.

3. Jeżeli zamawiający nie przeprowadzi w terminie odbioru dającego podstawę do rozliczeń, wykonawca ma prawo wystawić fakturę na podstawie jednostronnie sporządzonego protokołu. Zamawiający obowiązany jest pokryć tak wystawioną fakturę. W razie stwierdzenia po terminie odbioru, że faktura była za wysoka, wykonawca obowiązany jest zwrócić nadpłatę.

§ 12. Przepisy §§ 1—11 stosuje się odpowiednio do ustalania wynagrodzeń i dokonywania rozliczeń za roboty budowlano-montażowe pomiędzy podwykonawcą a generalnym wykonawcą, ze zmianami wskazanymi w § 13.

§ 13. 1. Należność podwykonawcy opłacana jest na podstawie wystawionej przez niego faktury.

2. Generalny wykonawca akceptuje fakturę i zwraca ją podwykonawcy w celu przesłania do bezpośredniego opłacenia przez zamawiającego; strony mogą się umówić, że podpisanie przez przedstawiciela generalnego wykonawcy (kierownika budowy) protokołu odbioru robót wykonanych przez podwykonawcę jest równoznaczne z akceptem faktury. W obydwu przypadkach podwykonawca obowiązany jest dostarczyć generalnemu wykonawcy kopię faktury.

3. Generalny wykonawca może ustalić z zamawiającym:

- 1) że będzie włączał należność podwykonawcy do swojej faktury, załączając do niej polecenie przelewu dotyczące należności podwykonawcy; w tym przypadku generalny wykonawca ma prawo włączyć do swojej faktury należność podwykonawcy na podstawie protokołu odbioru robót, nie czekając na fakturę podwykonawcy, albo
- 2) że będzie opłacał fakturę podwykonawcy bezpośrednio ze swoich środków obrotowych.

4. Generalny wykonawca powinien w umowie z podwykonawcą stosować zasady rozliczeń ustalone z zamawiającym.

5. Jeżeli zamawiający i generalny wykonawca nie ustalili w umowie, którą z form rozliczeń przyjmują za obowiązującą, ma zastosowanie przepis ust. 2.

6. Wynagrodzenie podwykonawców zmniejsza się o 1% przypadający na rzecz generalnego wykonawcy za czynności koordynacji robót na budowie, a należność generalnego wykonawcy zwiększa się o potrącenia z należności podwykonawców.

7. Rozliczenie wynagrodzenia generalnego wykonawcy, o którym mowa w ust. 6, oblicza się:

- 1) w przypadku, o którym mowa w ust. 2 — kwartalnie odrębnymi fakturami wystawianymi na podstawie faktur podwykonawców za wykonane przez nich roboty;
- 2) w przypadkach, o których mowa w ust. 3 — należność podwykonawców zmniejsza się w ich fakturach o 1%, przypadający na rzecz generalnego wykonawcy.

8. W razie odstąpienia przez zamawiającego od zasady generalnego wykonawstwa wykonawcy częściowi otrzymują wynagrodzenie bez 1-procentowych pomniejszeń.

§ 14. 1. Z wartości wykonanych robót wyliczonej w fakturze końcowej potrąca się 2% z tytułu kaucji gwarancyjnej, przeznaczonej na zabezpieczenie kosztów usunięcia wad ujawnionych w okresie gwarancyjnym. Dotyczy to zarówno generalnego wykonawcy, jak i podwykonawców.

2. Zamawiający obowiązany jest jednocześnie z poleceniami przelewu należności z faktury końcowej wystawić polecenie przelewu kwot kaucji gwarancyjnej na swoje zablokowane konto bankowe, na którym kwoty te pozostają przez cały okres gwarancyjny, liczony od daty odbioru końcowego robót lub od daty przekazania obiektu do użytku, jeżeli

przekazanie to nastąpiło przed odbiorem końcowym; kopie przelewu zamawiający przekazuje każdemu z zainteresowanych wykonawców.

3. Zwrot kaucji gwarancyjnej następuje w ciągu pięciu dni po wygaśnięciu terminu na dokonanie odbioru pogwarancyjnego, na podstawie polecenia zamawiającego.

4. Pokrycie należności za roboty dotyczące wad ujawnionych w okresie gwarancyjnym, a usuniętych przez zamawiającego na koszt wykonawcy, zgodnie z § 57 ust. 3 ogólnych zasad umów o roboty budowlano-montażowe, określonych w załączniku do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 14 kwietnia 1958 r. powołanego w § 1 niniejszego zarządzenia, następuje z zablokowanego konta na wniosek zamawiającego. Do wniosku należy dołączyć:

- 1) protokół ustalający wady ujawnione w okresie gwarancyjnym, które powinien usunąć wykonawca,
- 2) dowód stwierdzający, że wykonawca został wezwany do usunięcia wad;
- 3) kopię polecenia przelewu potrąconej wykonawcy kaucji gwarancyjnej;
- 4) fakturę zastępczego wykonawcy za wykonane roboty dotyczące usunięcia wad ustalonych protokołarnie.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, zamawiający obowiązany jest przesłać właściwemu wykonawcy robót:

- 1) odpis polecenia przelewu lub żądania zapłaty zastępczego wykonawcy z tytułu należności za roboty dotyczące usunięcia wad, wykonane na rachunek wykonawcy wraz z odpisem faktury;
- 2) polecenie zwolnienia reszty należności, zatrzymanej z tytułu kaucji gwarancyjnej, jeżeli wartość robót związanych z usunięciem wad przekroczyła wysokość kaucji gwarancyjnej, a okres gwarancyjny wygasł albo żądanie zapłaty dotyczące pokrycia faktury za usunięcie wad, jeżeli wartość robót związanych z usunięciem wad przekroczyła kwotę kaucji gwarancyjnej.

§ 15. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1961 r.

Minister Kultury i Sztuki: *T. Galiński*

Załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 22 grudnia 1960 r. (poz. 164).

Ogólny opis obiektu.

1. 1) Miejscowość . . . . .
- 2) Ulica i nr . . . . .
- 3) Właściciel (zarząd) . . . . .
- 4) Położenie obiektu . . . . .
- 5) Ilość kondygnacji . . . . .
- 6) Materiał budowy ścian . . . . .
- 7) Materiał pokrycia dachu . . . . .
- 8) Rodzaj stropów . . . . .
- 9) Wielkość obiektu . . . . .

Protokół typowania robót.

2. Po dokonaniu szczegółowych oględzin obiektu komisja w składzie podanym niżej w ust. 3 stwierdza konieczność wykonania niżej wyszczególnionych robót:

Lp.	Dokładna lokalizacja	Wyszczególnienie (opis) robót	Jednostka miary	Orientacyjna ilość robót	Uwagi
1	2	3	4	5	6

3. Skład Komisji:

- 1) przewodniczący (przedstawiciel inwestora) . . . . .
- 2) projektant . . . . .
- 3) przedstawiciel wykonawcy . . . . .
- 4) rzeczoznawca-specjalista (w miarę potrzeby) . . . . .
- 5) inni (w miarę potrzeby) . . . . .

Zatwierdzony przez

(jednostka uprawniona do udzielania zleceń)

(podpis)

„ dnia . . . . . 196 . . . r.
(miejscowość i data)

OBJAŚNIENIA DO PROTOKOŁU TYPOWANIA ROBÓT

Ust. 1 i 3 wyjaśnień nie wymagają.

Ust. 2. Roboty przeznaczone do wykonania należy opisywać w kolejności ze szczegółowym podaniem:

- a) w kolumnie 2 — dokładnej lokalizacji (np. sala duża na I piętrze, klatka schodowa główna, elewacja zachodnia, wschodnia strona pokrycia dachowego itp.),
- b) w kolumnie 3 — rodzaju robót i ewentualnie przewidywanej technologii wykonania (np. wymiana drewnianych belek stropowych na stalowe i roboty z tym związane, zbitie starych tynków wapienno-cementowych i ponowne otykowanie zaprawą jak wyżej itp.),
- c) w kolumnie 4 i 5 — ilości robót (z dokładnością możliwą do ustalenia przy oględzinach),
- d) w kolumnie 6 — różnych uwag, jak np. czy ilości w kolumnie 5 ustalono dokładnie, czy też orientacyjnie jak inne

Załącznik nr 2 do zarządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 22 grudnia 1960 r. (poz. 164).

(miejscowość)

(ulica i nr)

Orientacyjne zestawienie kosztu robót

(załącznik do protokołu typowania robót z dnia . . . . .)

Lp.	Wyszczególnienie (rodzaj) robót	Jednostka miary	Wyliczenie orientacyjne kosztu robót			Uwagi
			ilość	cena	suma	
1	2	3	4	5	6	7
	Inne koszty (dodatki)					
Ogółem zł						

Ogółem koszt robót . . . . .

Podpisy:

- 1. . . . .
- 2. . . . .
- 3. . . . .
- 4. . . . .
- 5. . . . .
- 6. . . . .

Zatwierdzone przez

(jednostka uprawniona do udzielania zleceń)

„ dnia . . . . . 196 . . . r.
(miejscowość i data)

(podpis)

ORJASNIENIA DO ORIENTACYJNEGO ZESTAWIENIA KOSZTU ROBÓT

Kolumny 1, 2, 3 i 4 wypełnia się na podstawie protokołu typowania robót (załącznik nr 1) z kolumna 1, 2, 3, 4 i 5.

W kolumnie 5 cenę jednostkową ustala się na podstawie obowiązujących cenników i zarządzeń. Cena ta obejmuje łączne nakłady robocizny i materiałów wraz z kosztem dowozów oraz narzuty.

Kolumna 6 wynika z pomnożenia ilości z kolumny 4 przez ceny jednostkowe z kolumny 5.

Inne koszty obejmują:

- a) dodatek z tytułu prowadzenia robót małych,
- b) dodatek za utrudnienia,
- c) dodatki do robót zimowych,
- d) dodatek z tytułu ponadnormalywnego zatrudnienia pracowników zamiejscowych,
- e) rezerwę na nie przewidziane roboty w wysokości 10% do 20%.

Podpisy: Podpisuje komisja w składzie określonym w protokole typowania robót oraz dodatkowo kalkulator ze strony wykonawcy.